

Še vedno smrt fašizmu!

Primorskim Slovincem starejše in srednje generacije ni treba posebej razlagati, kaj je bil fašizem in kaj je ta totalitarni režim pomenil tako za posameznika kot za skupnost. Mnogi še danes čutijo na lastni koži njegove posledice, kajti rane, ki jim jih je povzročil med svojim 25-letnim vladanjem, se sploh ne morejo zaceliti. Misli, ki jih bomo skušali tu razviti, veljajo zato predvsem mlajšim ljudem, ki jim je bila huda fašistična preizkušnja za srečo prihranjena.

Nikakor ne smemo pozabiti, da fašizem za Slovence v Italiji ni bil le totalitaren družbeni in politični sistem, ki je demokraciji zanikal vsako vrednost, temveč se je v naših krajih še posebno »proslavil« s tem, da je med svoje glavne in prvenstvene naloge vključil še iztrebljenje slovenske in hrvaške narodne manjšine, kar pomeni, da je bil genocid ena bistvenih sestavin tako njegove teorije kot prakse.

Iz vseh teh razlogov so naši ljudje na Primorskem brž spoznali, da s takim režimom ni mogoče nobeno taktiziranje, da s fašizmom ni mogoč noben kompromis, da je v odnosih z njim možno in učinkovito le eno samo orožje: odločen in neizprosni boj.

Prav enako stališče velja tudi danes, ko novi in stari fašisti tudi pri nas skušajo ponovno dvigati glave, kot je dokazal shod, ki so ga pripravili v Trstu prejšnjo nedeljo. Fašisti še sicer pred italijansko javnostjo danes prikazujejo v drugačni luči, predvsem kot zagovorniki sistema, ki napoveduje red, ki daje patriotskemu čustvovanju in patriotskim vrednotam pravo mesto v državi in družbi, pri čemer spretno izkoriščajo hibe, spodrsaljaje, počasnost in dozdevno neučinkovitost demokratičnega političnega in družbenega sistema.

V Trstu in Gorici pa se fašisti predstavljajo pred italijansko, zlasti meščansko javnostjo ter številnimi istrskimi prebežniki kot politična sila, ki namerava in naj bi bila tudi sposobna ponovno načeti razpravo o vprašanju vzhodnih italijanskih meja. V tem pogledu je njihova propaganda tembolj olajšana, glede na obstoj in delovanje mnogih nacionalističnih in izrazito iredentističnih ustanov in organizacij, ki uživajo odkrito ali tiho podporo določenih vplivnih krogov, med katere spadajo, kot znano, tudi vrhovi tržaške cerkvene hierarhije.

Slovinci v Italiji se vseh teh dejstev dobro zavedamo, kot se tudi zavedamo, kakšna usoda nas čaka, če bi se današnjim dučevim epigonom posrečilo prevzeti oblast. Zato je danes naše mesto ponovno tesno ob strani italijanskih protifašističnih in demokratičnih sil, ki so trdno odločene v kali zatreti vsak poskus povratka v stare čase. Za nas je slej ko prej še vedno polno veljavno geslo, ki nas je pred 26 leti že bilo popeljalo k zmagi to je: smrt fašizmu!

D. L.

PROTI VSEM TOTALITARIZMOM IN PUSTOLOVŠČINAM

Sredi preteklega tedna se je končalo v Rimu zasedanje nacionalnega (vsedravnega) sveta krščansko-demokratske stranke. Trajalo je en dan dalje, kot je bilo predvideno, čemur so bile vzrok ne toliko burne (krščanski demokrati so umerjeni ljudje, ki se znajo izražati skozi rožce, čeprav včasih na škodo jasnosti), kot pa razvnete in dolge razprave o nekaterih problemih, ki razdvajajo zlasti vodilno plast v stranki. To so vprašanje ljudskega referenduma (konkretno: referendum, ki ga pripravljajo katoliški konservativci, da bi preprečili izvajanje zakona o razporoki), odnosi do socialistične in do komunistične stranke, vprašanje socialnih in gospodarskih reform ter zlasti tudi vprašanje »quorum«, to je količnika, po katerem naj bi bile posamezne struje zastopane v strankinih vodstvenih organih tako na vrhu kot na terenu oziroma koliko odstotkov morajo doseči v notranjih volitvah v stranki, da imajo sploh pravico biti zastopane v vodstvu.

Glede vsega tega so debatirali dolgo in vneto. Včasih se je že vdalo, da se ne bodo mogli sporazumeti, in nekateri dnevnikarji so že oznanjali neizogibni razkol v krščansko-demokratski stranki. To je seveda vznemirilo javnost, kajti razkol na vrhu bi morda tako oslabil krščansko-demokratsko stranko, da bi ne bila več sposobna opravljati svoje funkcije kot glavni temelj italijanske demokracije in kot glavni element stabilizacije ter ravnovesja v notranjepolitičnem življenju, ki zavira drsenje na levo ali na desno. Morda bi celo prenehala biti večinska stranka, če bi se iz takega razkola izcimile okrog glavnih sedanjih struj dve ali celo tri »krščansko-demokratske stranke«.

Ta nevarnost pa je bila srečno odvrnjena, če je sploh dejanska obstajala, kajti vse struje v stranki, pa naj so še tako zagrizene, se končno dobro zavedajo, da je treba navzven ohraniti enotnost stranke, ker vse drugo bi pomenilo nevarno pustolovščino, ne samo za krščansko demokracijo, ampak za vso italijansko demokracijo. Tako je prišlo na koncu — po šestih dneh zasedanja — do novega sporazuma, seveda kompromisnega (toda sporazumi sploh niso drugačni kot kompromisni, vse drugo je namreč že diktat ene struje).

Sklepi

Sklepi odražajo v bistvu tisto, kar je predlagal strankin tajnik Forlani v svojem uvodnem poročilu, hkrati pa upoštevajo nekatere predloge raznih, zlasti levih struj. Tako je na primer, kar zadeva tehnično plat vodstva v stranki, v diskusiji in v končnih sklepih prevladalo načelo, ki ga je predlagal tudi Forlani, da v vsedravnem strankinem svetu zanaprej ne bodo zastopane kandidatne liste, ki ne bodo dobile pri volitvah na kongresu najmanj 15 odst. V pokrajinskih

in deželnih odborih krščansko-demokratske stranke pa bodo lahko zastopane samo tiste liste, ki bodo dobile vsaj 10 odst. glasov, (Forlani je predlagal 12 odst.). Dozdaj so bile zastopane v vsedravnem svetu tudi liste, ki so dobile le 5 odst., in v pokrajinskih ter deželnih strankarskih vodstvih liste, ki so dobile tudi samo 3 odst. glasov.

Morova in Donat-Cattinova skupina sta se pri glasovanju o tej točki vzdržali, da sta tako izrazili svoje pomisleke in nestrinjanje, vendar pa nista delali nadaljnjih težav. S to spremembo hočejo obvarovati stranko pred drobljenjem v nešteto skupinic.

Politični sklepi, za katere je glasovala tudi leva Donat-Cattinova skupina (razen treh pripadnikov, ki pa so se vzdržali glasovanja kot »posamezniki«) in postala s tem udeležena pri vodstvu stranke, potrjujejo veljavnost sredinsko-leve politike, ki mora temeljiti na sodelovanju vseh štirih strank, ki sestavljajo sredinsko-levo koalicijo; zavzemajo se za obrambo zakonitosti v republiki proti vsakršnemu nasilju, pa naj pride od katerekoli strani; ponovno naglašajo sredinsko, ljudsko in protifašistično politiko krščanske demokracije in njeno odkrito nasprotovanje komunizmu; obvezujejo stranko, da bo šla na volitev predsednika republike v prizadevanju, da bi bila najdena složna rešitev z vsemi tistimi strankami, ki hočejo spoštovati ustavo; naglašajo potrebo po enotnosti stranke in ta enotnost naj temelji na prispevanju vseh njenih komponent in na zmanjšanju strujarstva s popravkom volivnega »količnika«.

Izredno zanimanje za to zasedanje

Nadaljnji sklepi pozivajo vlado, naj še v tem letu izda odloke o prenosu po ustavi predvidenih funkcij na dežele, v duhu uresničevanja deželnih avtonomij; naglašajo nasprotovanje krščanske demokracije razporoki, vendar pa dajo razumeti, da bo to nasprotovanje prihajalo do izraza »v okviru parlamentarnih in demokratičnih ustanov«: referendumu ne omenjajo; v zvezi z znanimi valutnimi ukrepi predsednika Nixona poudarjajo sklepi, da mora Italija v nasprotju z iluzornimi avtarkičnimi skušnjavami še nadalje iti po poti političnega in gospodarskega združevanja Evrope: le s tem bo mogoče premagati valutne težave, odpraviti neravnovesja med ozemlji in prispevati k mednarodnemu sodelovanju ter k miru in varnosti v Evropi.

Končno se sklepna listina obrača na demokratično italijansko javnost, naj odbije prevratne in iracionalne sugestije ter z aktivno udeležbo prispeva k potrebnemu ravnovesju in stabilnosti.

Za to zasedanje je vladalo v državi ves čas izredno zanimanje, kakor še nikoli za (Nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

◊ NEDELJA, 10. oktobra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Bach: Trije korali. 10.45 Za dobro voljo. 11.15 B. Traven: »Zaklad Sierra Madre«. Druga oddaja. RO, vodi Lombarjeva. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30 Glasba po željah. 14.45 T. Kyd: »Španska tragedija«. Stiridejanka. 17.00 Šport in glasba. 18.00 Miniaturni koncert. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.00 Lahka glasba iz naših studiov. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Revija zborovskega petja. 20.00 Šport. 20.30 Motivi s filmskega platna. 21.20 Semenj plošč. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Zabavna glasba.

◊ PONEDELJEK, 11. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Trombetač Alpert in »The Tijuana Brass«. 12.10 Pomenek s poslušavkami. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Srečanja pred mikrofonom - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost, književnost in pririditve. 18.20 Slavni dirigenti: Arturo Toscanini. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.15 Glasbeni drobiž. 19.40 Zbor »Tita Bichebner«. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Pesmi brez zatona. 21.00 Socialno vprašanje v slovenskem romanu. 21.45 Slovenski solisti. Violinist Rok Klopčič, pri klavirju Novakova. Debussy: Claire de lune; Sarasate: Zingaresca; Srebotnjak: Sonatina št. 3. 22.10 Zabavna glasba.

◊ TOREK, 12. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.00 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 19.00 Veliki mojstri jazza. 19.10 Kako posluje italijanski parlament. 19.20 Otroci pojo. 19.30 Nekoč je bilo... 19.40 Moški zbor s Proseka - Kontovela vodi Pertot. 20.00 Šport. 20.35 Zajc: »Nikola Šubič - Zrinjski« opera v 3 dej.

◊ SREDA, 13. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Mandolinist Anedda in njegov ansambel. 12.10 Brali smo za vas. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Jevnikar: »Slovenščina za Slovence« - Kako in zakaj. 18.15 Umetnost. 18.30 Igra Melos-Quartett. 18.55 Pevce dneva. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 Glasbeni vrtljak. 19.40 Ameriške ljudske pesmi. 20.00 Šport. 20.35 Simf. koncert. 22.00 Za vašo knjižno polico. 22.15 Zabavna glasba.

◊ ČETRTEK, 14. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 12.10 Družinski obzornik. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Slovartek sodobne znanosti - Ne vse, toda o vsem. 18.15 Umetnost. 18.30 Ljudska glasbila, pripravil Julijan Strajner. 18.50 Glasbena beležnica. 19.10 Pisani balončki, za najmlajše, pripravlja Simonitijeva. 19.30 Vam ugaja jazz? 19.40 »Münchner Chorbuben«. 20.00 Šport. 20.35 E. Emili: »Proti dnu«. Radijska drama. Prevedel Marko Kravos, Radijski oder, režira Kopitarjeva. 21.15 Glasba iz tretjega sveta. 22.05 Zabavna glasba.

◊ PETEK, 15. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Saksofonist Getz. 12.10 Otrok v prvih letih svojega razvoja. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi. 18.15 Umetnost. 18.30 Sodobni ital. skladatelji. 18.50 Glasbeni album. 19.10 Slovenski narečni dokumenti: »Katekizmi za Slovence videmske nadškofije«. 19.20 Novosti v naši diskoteki. 19.45 Zenski vokalni kvartet, vodi Mihelčič. 20.00 Šport. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.45 Folklorni plesi. 22.05 Zabavna glasba.

◊ SOBOTA, 16. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Slovenski motivi. 7.30 Jutranja glasba. 11.35 Šopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 V spomin Venu Pilonu, priprav. M. Bambič. 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 16.10 Glasbeno popoldne. 16.50 Jazz. 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Lepo pisanje - Jaz vem, in ti? 18.15 Umetnost. 18.30 Koncertisti naše dežele. Mspr. Nora Jančič, pri klavirju D'Andrea Romanelli. Samospevi E. Wolf-Ferrarija, J. Brahmsa, G. Fauréja in A. Lajovic. 18.45 Poker orkestror. 19.10 Prosvetno društvo »Kraški dom« iz Velikega Repna. 19.25 Protagonisti popevk. 19.40 Zbor »Emil Adamič« iz Ljubljane, vodi Rajster. 20.00 Šport. 20.50 Resnične ali skoraj resnične zgorbe: »V Montecarlo«. Napisal F. Mikuletič, dramaturgiral F. Jeza. Radijski oder, režira Kopitarjeva. 21.30 Vabilo na ples.

VOLITVE V AVSTRIJI

V nedeljo, 10. oktobra, bodo avstrijski državljani spet poklicani k volivnim skrinjicam; tega dne so namreč razpisane parlamentarne volitve.

Čeprav manjka do volitev še nekaj dni, je skoraj gotovo, da bodo na teh volitvah spet zmagali socialisti. Ljudska stranka je v zadnjih dveh letih doživela dva huda poraza, sedanje novo in pomlajeno vodstvo pa si prizadeva za obnovitev »velike koalicije« s socialisti.

Na drugi strani socialisti odklanjajo sodelovanje z ljudsko stranko in obstaja možnost, da bodo po zahodnonemškem vzgledu sklenili t.i.m. »malo koalicijo« z nacionalistično usmerjeno stranko svobodnjakov, v primeru, da bi ne dosegli absolutne večine. Omeniti je treba, da je kancler Bruno Kreisky nekoliko reformiral volilni sistem, kar bo koristilo predvsem manjšim strankam: zmanjšal je volilni odstotek, ki je potreben za poslanski mandat v parlamentu in nekoliko povečal število mandatov v parlamentu (od 165 na 183). To bo koristilo predvsem svobodnjakom in komunistom, ki imajo nekaj možnosti, da spet pridejo v parlament (od leta 1959 komunisti niso več v parlamentu).

Zveza avstrijskih sindikatov (ÖGB), ki ima močan vpliv v socialistični stranki, si prizadeva za koalicijo z ljudsko stranko in noče povezovanja z neonacistično svobodnjaško stranko.

V posebnem položaju se nahajajo koroški Slovenci, saj nobena od obeh največjih avstrijskih strank v vseh letih samostojnega ali skupnega vladanja ni bila sposobna rešiti številnih obveznosti do slovenske narodnostne skupnosti, sami Slovenci pa tudi tokrat ne bodo nastopili s kakšno posebno listo. Zveza slovenskih organizacij je izdala volilni proglas, ki iz svetovnonazorskih razlogov priporoča slovenskim volivcem, naj volijo socialistično stranko. Narodni svet koroških Slovencev pa v svojem proglasu opozarja, da za Slovence nikakor ni sprejemljiva stranka, ki paktira z nacionalistično usmerjenimi svobodnjaki; slovenski volivci naj se odločijo po vesti in volijo tisto stranko, ki slovenski narodnostni skupnosti najbolj koristi ter zagotavlja, da ne bo stopila v koalicijo s svobodnjaki.

NSKS bo postavil samostojno listo za vo-

litve v kmetijsko zbornico. Nosilec liste je Mirko Kumer, ki je že v preteklem mandatu obdobju zastopal slovenske kmete v tem predstavniškem telesu.

☆

POT NA KVIRINAL

Vse stranke in vidnejši politični možje v Italiji se pripravljajo z vso vnemo na bližnje predsedniške volitve.

Vse seveda zanima, kdo bo prihodnjih sedem let deloval v palači Kvirinal kot predsednik italijanske republike.

Po ustavnih določbah morajo biti sklicani poslanci in senatorji na skupno volilno sejo vsaj 3 dni prej, kot mine sedemletna doba predsednikovanja. Sedanji predsednik Saragat je bil izvoljen 28. decembra 1964. Saragat je bil izvoljen 28. decembra 1964.

Prvotno je nameraval zbornični predsednik, ki ima to dolžnost, sklicati volilni zbor za 13. december. Kaže pa, da bo sklican že v ponedeljek 6. decembra, tako da bo gotovo dovolj časa za ves volilni postopek.

Stranke že pripravljajo kandidatne sezname. Krščansko demokratska stranka se še ni odločila, ali bo postavila samo enega kandidata ali več. Vsekakor se doslej pripisujejo največje možnosti Amintoriju Fanfaniju.

Socialisti pa nameravajo postaviti več kandidatov za državnega predsednika, in sicer De Martina, Pietra Nennija in zborničnega predsednika Sandra Pertinija.

☆

Združene države so na občnem zboru Mednarodnega denarnega sklada odklonile zahtevo držav Skupnega trga, da bi preklicale valutne in carinske ukrepe, ki so spravile v nered mednarodno denarno tržišče. Pogajanja med ZDA in državami Skupnega trga o tem se bodo nadaljevala.

Predsednik Tito je bil povabljen na obisk v Sovjetsko zvezo. Povabil ga je Brežnjev med svojim obiskom v Jugoslaviji.

V Celovcu so aretirali znanega kavarnarja Lercha kot sokrivca množičnega ubijanja Judov med vojno v Treblinku in drugod. Bil je častnik SS-oddelkov. Nihče, kdor je zdaj zahajal v njegovo kavarno, ni slutil v mirnem in vljudnem možu sokrivca takih hudodelstev.

Veliki vojaški manevri v Jugoslaviji

V petek, 1. t.m., so se na področju Karlovca, Bihača, Plitvičkih jezer in Črnomlja začeli največji vojaški manevri v Jugoslaviji po končani drugi svetovni vojni. V njih sodeluje približno 800.000 pripadnikov redne vojske, rezervistov in pripadnikov enot teritorialne obrambe, v obeh armadah — namišljeni napadalec in obramba — pa približno tisoč oklepnih vozil.

Manevri so zamišljeni tako, kot da je napadalec (imenujejo ga »plavi«) prišel nekje s severa (Madžarska in Avstrija), njihov namen pa je preizkusiti zlasti delovanje in učinkovitost sistema »vseljidske obrambe«, ki je v Jugoslaviji predviden v primeru morebitnega zunanje napada. V zvezi s tem so v tej državi sprejeli ustrezne zvezne in republiške zakone.

Manevrom prisostvujejo najvišji državni voditelji s predsednikom Titom na čelu, ki je

po svojem položaju tudi vrhovni poveljnik oboroženih sil. Na področje manevrov je prisel z Brionov, kjer je v ponedeljek dopoldne sprejel francoskega obrambnega ministra Michela Debréja. Prisotni so številni tuji vojaški atašeji in obrambni minister iz Zambije ter množica časnikarjev in fotoreporterjev. V vojaške manevre je aktivno vključen tudi tisk; »Dolenjski list« n.pr. tiskajo v »ilegali«.

Veliki vojaški manevri pod imenom »Svoboda 71« se bodo zaključili v soboto z velikim zborovanjem v Karlovcu, na katerem bo govoril predsednik Tito.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst

Matična domovina in zamejstvo

(Od našega dopisnika)

V petek zvečer sta se mudila v visokoškolskem domu Korotan na Dunaju na svoji poti iz Prage domov rektor ljubljanske univerze prof. dr. Mirjan Gruden in dekan filozofske fakultete ljubljanske univerze dr. Dragotin Cvetko. Imela sta srečanje s koroškimi in drugimi študenti, ki prebivajo v Korotanu, in se zanimala predvsem za problematiko slovenske skupnosti na Koroškem. Koroški študentje so oba gosta seznanili s težavnimi razmerami, ki jih preživlja slovenstvo na Koroškem.

V pogovoru so se tudi izoblikovala stališča, kako naj bi matična domovina čim bolj uspešno pomagala zamejski skupnosti. Dip. iur. Filip Warasch je prikazal predvsem pravne možnosti, ki bi se mogle ob pomoči matične domovine izoblikovati za varstvo koroške slovenske skupnosti. Najbolj pereče je trenutno vprašanje medsebojnega priznanja diplom med Jugoslavijo in Avstrijo, ki onemogoča Koroščem, da bi lahko študirali na ljubljanski univerzi in bi jim bil študij priznan v Avstriji. Rektor univerze je povedal, da je trenutno na voljo osemindvajset študentskih koroških študentom na univerzi v Ljubljani, če se bodo odločili za študij tam.

Izražena je bila tudi zamisel o ustanovitvi stalnega študijskega oddelka na univerzi v Ljubljani, ki bi razvijal študije o zamejstvu in na katerem naj bi čim bolj sodelovali zamejci sami. Ta oddelek naj bi preučeval pravni položaj zamejstva, možnosti gospodarskih stikov med matično domovino in zamejstvom, posredniško vlogo manjšine v trgovini s sosednimi državami, kulturo in etnografijo, skratka vse življenjske silnice zamejskih slovenskih skupnosti.

Ljubljanski gostje so pokazali živo zanimanje in zavzetost ter želeli, da bi bilo čim več stikov med ustanovami v Ljubljani in zamejskim razumnostvom in ljudmi. Univerza v Ljubljani bo za rojake vedno imela odprta vrata, je pojasnil rektor dr. Gruden. Na večeru se je utrdilo spoznanje, da je narodni prostor celota, katere ne smejo utesnjevati pokrajinske miselnosti ali politične meje. ampak naj se ta prostor razvija v vsej svoji širini.

J. Š.

POČITNIŠKE KOČE V EVROPI

Z anketo so ugotovili, da ima 8 odst. družin v Zahodni in Srednji Evropi svojo počitniško kočico (v Sloveniji se je udomačil za to grdi izposojeni in netočni izraz »vikend«). Največ takih družin je na Švedskem (22 odst.), na Norveškem (17 odst.), in v Španiji (17 odst.), najmanj pa v Zahodni Nemčiji, Holandiji in Angliji (3 odst.). V Italiji jih je 5 odst. Ta odstotek torej ni odvisen toliko od življenjske ravni, ampak od razpoložljivega prostora, ker so nekateri narodi že zelo »na tesnem«.

OBISKI V PEKINGU

Zunanjepolitični svetovalec ameriškega predsednika Henry Kissinger se odpravlja prihodnji teden na politični obisk v Peking. Ameriški diplomat se je že julija razgovarjal v Pekingu s predsednikom vlade Ču-en-lajem in tako utrl pot za Nixonov obisk na Kitajskem. Nekaj dni pozneje je sam predsednik oznanil po radiu, da je sprejel vabilo za obisk na Kitajskem pred majem leta 1972. Nato so se razširile novice o trenjih in spremembah na različnih kitajskih mestih.

PROTI VSEM TOTALITARIZMOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

noben kongres krščanske demokracije. Demokratska javnost se je zavedala, da je od izida debat in od sklepov na tem zasedanju odvisna bodoča vloga krščansko-demokratske stranke, s tem pa tudi usoda sredinske levice in vse italijanske demokracije. Skoraj proti splošnemu pričakovanju se je krščansko-demokratska stranka v tem kritičnem razdobju za državo, sredi kriz gospodarskega, političnega in idejnega značaja, zavedla svoje odgovornosti, njeni predstavniki so opustili slaboglasno »tehnično« in abstraktno govorjenje in spregovorili jasno ter odkrito in vse struje so zavrnile vsakršno paktiranje z levim ali desnim totalitarizmom. Znašle so se spet skupaj na realistični osnovi reševanja konkretnih nalog. Demokratska javnost, ki se je bala, da bi zaneslo največje italijansko stranko kam na levo ali na desno, si je oddahnila. Oddahnili so si tudi partnerji v sredinski levici, razen levega krila socialistov, od koder se spet slišijo glasovi, da bi se morale povezati in skupno nastopati vse levice, od krščansko-demokratske do KP.

A kam bi to pripeljalo?

Mao-tse-tung je baje obolel, kar naj bi dokazovala njegova odsotnost pri slovesnostih ob državnem prazniku. Na prvih mestih pa so videli Ču-en-laja, medtem ko so tuji diplomati pričakovali, da bo Mao poslal na slavnosti ministra Lin-Piaa, ki velja že nekaj časa kot Mao-tse-tungov naslednik.

Zdi se torej, da je prišel na površje ministerski predsednik Cuenlaj in da se je uveljavila

(nadaljevanje na 7. strani)

F.J. - 91 S M R T V POMLADI

»Lahko noč!« je rekla in mu ponudila roko.
 »Nikar še ne pojdi noter.«
 »Moram iti. Pozno je že. Mama je gotovo že doma.«
 »Prej si rekla, da se ti danes ne mudi.«
 »Toda zdaj je že pozno. Zares.«
 Ni je mogel zadrževati. Prijel jo je za roko.
 »Hvala, Majda, kdaj se spet vidiva?« je rekel.
 »Ne vem. Še ne morem reči,« se je obotavljala.
 »Povej mi, prosim!«
 »Res ne vem. Ne morem reči.«
 »V petek?«
 »Še ne vem. V petek najbrž ne.«
 »V soboto? Kje naj te počakam?«
 »Ne morem reči. Če bi ti obljubila, bi morda zaman čakal, tega pa ne maram.«
 »Nič ne de, če bom enkrat čakal zaman. Obljubi mi!« je prosil.
 »Ne vem. Morda... če bom mogla.«
 »Obljubiš?«
 »Obljubim ne. Če bom mogla.. Če ne pride kaj vmes.«

Vedel je, da nima pomena, da bi jo še silil. Nikoli ni lagala. Zdaj pa je čutil, da jo sili k nečemu, česar mu ne želi obljubiti. Zato ni več silil.
 »Čakal te bom ob petih tamle na koncu ceste. Pridi... če boš mogla...«, je rekel z rahlo grenkobo v glasu, ki mu je nehote prehajala v nevoljo. Bil je užaljen in razočaran, čeprav si ni hotel priznati. Čutil je, da se je nekaj v njunem odnosu pokvarilo, pa ni vedel, nekaj ne zakaj. A bil je

nevoljen bolj nase kakor na njo, zaradi svoje lastne neokretnosti in grobosti, kot si je očital. Pa vendar se ni mogel ničesar spomniti. Še vedno je držal njeno toplo roko v svoji, čeprav je čutil, da mu jo skuša izviti. Toda kakor mu je skušala ona pokvariti, pa ni vedel, ne kdaj ne zakaj. A bil je rožo izviti tako je on rahlo krepil svoj stisk in jo potegniti k sebi... Nekaj časa sta se molče, tiho borila. Ona je vlekla roko k sebi in on je ni izpustil. Oba sta globoko dihala. Nazadnje je morala popustiti, potegnil jo je čisto k sebi. Skušal jo je poljubiti, toda ona je naglo odvrnila obraz. Skušaj je ujeti njena usta, pa se je izmikala in zvijala kot kača. Končno jo je rahlo poljubil na lice, toliko da je začutil na svojih ustnicah njeno toplo, mehko kožo, in že se mu je izvila in stekla proč. Bila je že na vrtu in je zaloputnila vratca, preden je utegnil napraviti kak korak ali ji še kaj reči.

Slišal je njene korake po vrtni, s peskom posuti stezici.

»Majda!« je polglasno poklical.
 Ni odgovorila in ni se ustavila.
 »Majda! Ali boš prišla? Pridi!«
 »Lahko noč!« je prišlo komaj slišno z vrta, nato so se odprla in zaprla hišna vrata in v veži je zasijala luč skozi barvno šipo v vratih.

Čez nekaj hipov je luč ugasnila. Stal je še nekaj hipov tam, nato je počasi odšel nazaj v mesto. Še enkrat je v mislih obnovil vse, kar je rekel in storil to popoldne, a se ni mogel domisliti ničesar, kar bi mu bila mogla resnično zameriti. Ni vede!

kaj naj si misli.

V soboto jo je čakal. Pa ni prišla. Ni se mogel jeziti, ker mu ni bila obljubila. Bilo mu je samo težko.

Nekajkrat je šel do njenega doma in se oziral po oknih, a je ni videl. Zdelo se mu je, da bi morala čutiti, da je on tam zunaj, pred hišo, in se pojaviti vsaj pri oknu. Nemogoče, da bi ne slutila njegove bližine. Toda ni se pokazala.

Prišel je dan odhoda na odpravo v Haloze. Bil je zmenjen s skupino fantov iz kluba in odhoda ni mogel odložiti, tem manj, ker jim je moral biti za vodnika, saj je edino on Haloze dobro poznal. Zjutraj tistega dne je spet šel nekajkrat mimo njene hiše, a tudi tokrat je ni videl. Ni se mogel niti posloviti od nje. Ni vedel, če ji lahko piše. Končno se je odločil in kupil razglednico ter ji napisal kratek pozdrav. Verjetno ji ne bo prav, ko bo prejela na dom karto, ki lahko pride tudi očetu v roke, toda drugega izhoda ni videl; zdelo se mu je poniževalno in vsiljivo, da bi tako dolgo postopal okrog njene hiše, da bi jo prestregel, ko bo šla ven ali noter. Razen tega morda ne bi bila sama, tem manj, če ji res ni bilo do srečanja z njim, o čemer skoro ni mogel več dvomiti, pa naj si je še tako zatrjeval, da je ni z ničemer razžalil. Njena nenadna in nerazumljiva zamera pa ga je tudi na tihem jezila in vzbujala v njem kljubovalnost. Prav, če hoče tako, pa naj bo.

Vendar je šel opoldne, pred odhodom vlaka, še enkrat pred njeno hišo. Tudi tokrat je ni videl. Bilo mu je hudo, vendar je sklenil, ko je šel na železniško postajo, da ji ne bo več pisal in je tudi ne več iskal. Ni vedel, če bo mogel ta sklep držati, ko bo spet v Ljubljani, a bil je odločen ostati trden.

(dalje)

S Tržaškega

Antifašistična manifestacija v Trstu

Kot smo pisali že v prejšnji številki naše lista, so tržaški misovci napovedali za prejšnjo nedeljo shod svojih somišljenikov na Goldonijevem trgu v Trstu. Govoril naj bi državni tajnik stranke Giorgio Almirante. Ker se je razvila v tržaških desničarskih krogih močna kampanja proti izjavam socialnih demokratov v zvezi s »cono B«, je bilo jasno, da bo Almirante skušal izrabiti ta dogodek v svoje propagandistične in volilne namene. Istočasno bi spet podžgal v omahujočih tržaških desničarskih šovinistične in ekspanzionistične težnje, s tem da bi prizadel močan udarec dobrih odnosom med Italijo in Jugoslavijo, (dobri odnosi, ki se danes kažejo tako na mednarodni ravni, kot tudi v vsakdanji obmejni politiki) in tudi sožitju med tukaj živječimi ljudmi slovenske in italijanske narodnosti. Če k temu dodamo še dejstvo, da je bil sam Almirante na vodilnem političnem mestu zloglasne salojske republike, ki je služila in pomagala nacistom pri okupaciji Italije, je jasno, da so se vse slovenske in italijanske demokratične in antifašistične politične in kulturne organizacije močno uprle takemu poskusu fašističnega izzivanja prav v Trstu. Tržaški antifašistični odbor, vse občinske okoliške uprave, mladinske organizacije, vse delavske organizacije in drugi, so se ves teden zavzemali za to, da bi policijske in politične oblasti prepovedale misovski shod. Istočasno pa so napovedale in sklicale protestno zborovanje prav tako za nedeljo dopoldne. V nočeh pred nedeljo so neznanci popisali vso tržaško okolico in tudi sam mestni center s protifašističnimi gesli in z izrazi nezadovoljstva nad popuščanjem novim in starim fašizmom. Poleg te akcije smo opazili tudi drugo, ko so prav tako neznanci prekrili vse napise na tablah nedeljskih maš, ki so bili že pred leti postavljeni samo v italijanščini in o katerih je naše časopisje že precej pisalo. Ta akcija naj bi opozorila na pereč problem dvojezičnosti napisov v krajih, kjer živi narodnostno mešano prebivalstvo.

Kot je bilo napovedano, sta se v nedeljo vršili obe manifestaciji. Pri antifašistični so s prizadetostjo in zavzetostjo sodelovali predvsem mladi, nosili so zastave, transparente in vzdrževali red. Govorniki Benedettijeva, Košuta, Livia Battisti, Pentič in Calabria so v glavnem poudarjali vrednote antifašističnega boja iz obdobja NOB in našo skrb, da te vrednote ohranjamo tudi danes. Po govorih

GOSTOVANJE BOHINJCEV

Folklorna skupina in ansambel »Bohinj« bosta nastopila z veselim sporedom v soboto, 16. oktobra, ob 20.30 v kinodvorani v Bazovici.

V nedeljo, 17. oktobra, bo sledil nastop v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu s pričetkom ob 16. uri. Ob 18. uri bodo gostje iz Bohinja nastopili v Marijinem domu v Rojanu, ob 20.30 pa na Opčinah v Finžgarjevem domu.

Pred vsakim nastopom bo planinec učitelj Egon Mihelič iz Bohinjske Bistrice predvajal diapozitive o naravnih lepotah Bohinja.

Folklorna skupina in ansambel »Bohinj« nastopata po vsej Evropi in nudita poslušavcem veliko zabave.

se je razvil sprevod na grič Sv. Justa, kjer so položili vence pred spomenik padlim za svobodo.

Medtem pa je na trgu Goldoni v sicer tekočem govoru Almirante udrihal čez današnjo italijansko politiko, predsednika republike, ozmerjal posl. Ferrija, zahteval pravico do cone B in zaključil s propagandnimi volilnimi gesli. Po njegovem govoru so priložnostni poslušavci spet šli vsak po svoji poti in skoraj v trenutku ni bilo na trgu nikogar več. Zaradi odsotnosti neofašističnih skupin in zaradi velikega števila močnih policijskih oddelkov v mestu ni prišlo do incidentov in izgrediv. Upati je, da prihodnjič ne bo treba vseh takih priprav in ukrepov, če bodo odgovorne oblasti znale predhodno razumeti, kakšen prizvok imajo taki in podobni shodi.

V soboto, 16. t.m., bo po drugem kanalu italijanske televizije »deželna tribuna« o posebnih nalogah, ki jih ima Furlanija - Julijska krajina kot obmejna dežela.

Za listo Slovenske skupnosti bo govoril deželni svetovalec dr. Drago Štoka.

KULTURNI VEČER V DEVINU

V soboto, 9. t.m. ob 20. uri, bo v župnijski dvorani v Devinu kulturni večer, ki ga priredita Kulturni krožek športnega društva »Devin-Štivan« in pevski zbor »Fantje izpod Grmade«.

Spored:

1. Govor predsednika športnega društva »Devin - Štivan« dr. Dragomira Legiše.
2. Nastop pevskega zbora »Fantje izpod Grmade« iz Devina.
3. Predvajanje slovenskega filma »Kaplan Martin Čedermac« po istoimenskem Bevkovem romanu.

Podpisani predstavniki političnih, družbenih in kulturnih organizacij, ki predstavljajo vso slovensko narodnostno skupnost v Italiji, izjavljajo v zvezi s popisom prebivalstva v letošnjem letu naslednje:

Na vprašalnih polah je bil za letošnje ljudsko štetje uveden za tržaško pokrajino poseben stolpec, v katerem naj bi prebivalci navedli svojo narodnostno pripadnost.

Pred 10 leti je bilo treba odgovoriti na vprašanje o občevalnem jeziku v družini. Niti tedaj niti danes se niso pristojni organi posvetovali s predstavniki slovenske narodnostne skupnosti o primernosti in morebitni obliki popisa po narodnosti.

Posledice nasilne raznarodovalne politike fašizma, kratenja naših pravic v povojni dobi, posledice neizvajanja Posebnega statuta londonske spomenice o soglasju, kot tudi 3. in 6. člena republiške ustave ter 3. člena deželnega statuta so še vedno take, da so objektivni rezultati popisa prebivalstva po narodnosti nemogoči.

Zaradi tega še vedno menimo, da do danes še niso dozorele razmere, ki bi zagotavljale,

TISKOVNO POROČILO SLOVENSKE SKUPNOSTI

30. septembra je deželni komisar dr. Abbrascia sprejel na vljudnostni obisk deželnega svetovalca in tajnika Slovenske skupnosti dr. Štoka. Ob tej priliki je dr. Štoka seznanil vladnega komisarja z bistvenimi problemi slovenske narodne skupnosti in se podrobneje zadržal pri postopku za hitrejše in lažje vračanje poitalijančenih priimkov v originalno slovensko obliko.

Tajnik Slovenske skupnosti je tudi pojasnil vladnemu komisarju stališče Slovenske skupnosti glede nameravanega nedeljskega shoda MSI in izjavil, da bi tak shod, poleg drugega, žalil čustva Slovencev, ki so morali pod fašizmom mnogo pretrpeti; zato je nujno tak shod prepovedati.

Opomba uredništva: Poročilo smo prejeli prepozno, da bi ga bili mogli objaviti že v prejšnji številki.

O »DEŽELNIH NOVICAH« RADIA TRST A

Prejeli smo pismi dveh naših bralcev, eno od onstran meje in eno s Tržaškega, obe v zvezi s poročili radia Trst A o nedeljskem zborovanju misovcev in o protifašistični manifestaciji. Oba bralca se pritožujeta, da radio Trst A ne poroča o takih važnih političnih dogodkih v deželi že v svojih poročilih ob 13.15.

Bralec A. Križman iz Nove Gorice piše:

»Željno smo čakali ob radijskem sprejemniku, da bi slišali med novicami ob 13.15 poročilo o dogajanju v Trstu, a zaman. Novic ob 14.15 nismo mogli čakati, ker smo se odpeljali proč. Mislim, da malokdo posluša ob nedeljah poročila ob 14.15, vsaj ne doma. Zakaj se o takih važnih dogodkih ne poroča že v prvih opoldanskih poročilih?«

Bralec D. Sosič s Tržaškega želi, da bi bila poročila o lokalnih zadevah, ki ljudi živo zanimajo, v vsakih poročilih. Zdaj so vključena ravno v tista poročila, ob 8.15 in ob 14.15, ki jih lahko posluša najmanj ljudi zaradi dela, odsotnosti iz hiše ali zaradi popoldanskega počitka.

Našim bralcem svetujemo, naj naslavlajo take pritožbe direktno na vodstvo radia Trst A.

IZJAVA

da bi popis dal dejansko številčno stanje pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti v deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Odločitev, da se bo vršilo štetje po narodnosti samo v tržaški pokrajini, pomeni obenem hudo zapostavljanje in diskriminacijo Slovencev v goriški in videmski pokrajini.

Zaradi zgoraj navedenih dejstev, podpisani predstavniki političnih, družbenih in kulturnih organizacij protestirajo proti popisu o narodnostni pripadnosti in že vnaprej odklanjajo vsako sklicevanje na tako ugotovljene rezultate.

Trst, 27. septembra 1971.

Podpisani so:

Posl. Albin Škerk, dr. Branko Agneletto, Marino Bandi, Marija Bernetič, Stanislav Bole, Emil Cenig, dr. Viljem Cerno, Karel Cernic, dr. Jan Godnič, Gradimir Gradnik, Humar dr. Kazimir, Jože Jarc, Vito Jercog, Dušan Lovriha, Marij Maver, Miroslav Pahor, Klavdij Palčič, dr. Damjan Pavlin, Josip inž. Pečenko, Marjan Pertot, prof. Pavel Petricig, Izidor Predan, Simon Prescheren, Boris Race, Peter dr. Sanzin, dr. Avgust Sfiligoj, dež. posl. dr. Drago Štoka, Marko Waltritsch.

MLADI UMETNIKI

Med šolarji osnovnih in nižjih srednjih šol v Zagrebu in v Gorici se je že lani razvilo tekmovanje v risanju na temo »moje mesto«.

V juniju so zagrebški šolarji razstavljali svoje risbe v goriški telovadni dvorani pod okriljem županstva in turističnih ustanov. Od 8. do 15. oktobra bodo pa naši šolarji vrnili zagrebški umetniški obisk in bodo svoje risbe razstavili v Zagrebu.

Razsodišče jih je izmed tristo poslanih risb izbralo 70 in je med temi odlikovalo 5 risb, pohvalilo pa sedem.

Nas še posebej veseli, da so se odlikovali tudi naši šolarji. Med sedemdesetimi slikami goriških učencev in dijakov je 21 del iz slovenskih šol.

Med nagrajenimi, ki so za štiri dni povabljeni zastonj v Zagreb, je tudi Marica Marušič iz slovenske nižje srednje šole.

Med pohvaljenimi mladimi umetniki so z gimnazije še: Aleš Doktorič, Petejan, Malič, Renec, Tomšič, Loredana Alit, Caroselli, Skorjanc in Karel Devetak. Njih risbe na temo »moje mesto« bodo, kot rečeno, razstavljene v Zagrebu. Poleg teh pa še dela učencev osnovnih šol iz Gorice in okoliških vasi.

Rupa - Peč

ZA LEPO PETJE

Minile so počitnice, prišel je lepi jesenski čas. Pravimo lepi za naši vasi. Obnavljajo se v širšem obsegu pevske vaje. Pri nedeljskih mašah, kakor tudi pri raznih prireditvah bomo spet slišali ubrano zbornu petje.

Za to je pa potrebno precej truda. Skromna soba ob rupenski cerkvi, kjer smo se zbirali in kjer se bomo še zbirali, pa je naše edino kulturno središče v vasi.

Med nas bo prihajal, kakor že več let, iz oddaljenih Jazbin idealni organist Zdravko Klanjšček. Požrtvovalni pevovodja je dobro znan vsem našim domačinom.

Naši ljudje se še vedno razveselijo ob lepi domači pesmi, ki je morala pod fašizmom utihniti, a bi morala danes široko po vsej naši zemlji spet doneti.

Vabimo torej vse pevke in pevke, naj prihajajo redno in stanovito k pevskim vajam.

KONCERT LJUBLJANSKIH ŠTUDENTOV

V nedeljo, 3. t.m., je na Mirenskem Gradu pri Gorici nastopil »Akademski pevski zbor sv. Cecilije« iz Ljubljane pod vodstvom Tomaža Tozona. Kot smo že na kratko omenili v prejšnji številki, pojejo v tem zboru študentje ljubljanske univerze in vsako nedeljo sodelujejo pri bogoslužju za študente v frančiškanski cerkvi.

Pevski zbor nam je v svojem sporedu podal nekakšen prerez umetnih in ljudskih nabožnih skladb skozi posamezna obdobja cerkvenega leta, vezni tekst pa je mojstrsko bral študent slavistike Jože Faganel. Zastopani so bili skladatelji Zupan, Sattner, Kimovec, Mav, Tomc, Železnik in Ačko. Pevci so nam pokazali dokaj visoko raven izvajanja, tako v tehničnem kot tudi interpretativnem smislu. Celotni pevski zbor je kljub mladim glasovom zvenel dovolj polno in zelo zlito. Poudariti moramo, da so se te odlike pokazale tudi pri pesmih, ki so jih zapeli brez spremljave harmonija, kajti mnogim našim cerkvenim pevskim zborom služi spremljava na orgle ali harmonij za zakrivanje morebitnih tehničnih spodrslijajev. Študentje so nam dokazali, da lahko tudi zelo preproste ljudske pesmi zapojemo občuteno in na umetniški višini.

Na koncu še dve kratki pripombi: škoda, da niso zapeli tudi kakšne skladbe v modernejšem glasbenem stilu, ki jih po naših cerkvah sploh premalo slišimo. Spored je bil po našem mnenju nekoliko prekratek, saj so poslušavci, ki so skoraj napolnili cerkev na Gradu, zelo zavzeto sledili nastopu in os na kondu, zelo zavzeto sledili nastopu in so na konclimo si, da bi nas študentje iz Ljubljane še kdaj obiskali.

NESREČE NA DELU

Zavarovalni uradi so izdali statistiko o nesrečah, ki so se pripetile v goriški pokrajini v triletnju 1968-1970. Nesreč pri delu so zaznamovali 5:403; med temi je bilo pet smrtnih.

Prijavili so tudi 153 slučajev različnih bolezni.

Največ nesreč se je dogodilo, tudi po drugih pokrajinah naše dežele, v kovinski industriji, potem pa pri gradnjah in v lesni industriji.

OPOZORILO

Mestno županstvo opozarja vse prizadete, da morajo očistiti in urediti grobove svojih pokojnih najkasneje do 25 oktobra.

— o —

Vse bolj izgleda, da o ameriški politiki v Vietnamu ne odloča ameriška vlada, ampak generali. Medtem ko kongres in predsednik govorijo o umiku zadnjih ameriških divizij iz Južnega Vietnama do konca letošnjega leta, je ameriška generaliteta v Saigonu pomagala organizirati tragikomedijo predsedniških volitev s predsednikom-diktatorjem Thieu-jem kot edinim kandidatom, ki je seveda zmagal »skoro« stoodstotno.

V zadnji tretjini oktobra bo predsednik Tito odpotoval na uradni obisk v Združene države. Hkrati bo obiskal Kanado. Spremljala ga bo žena Jovanka.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

XII. Slovenske športne igre

KOŠARKA

V nedeljo so se zaključila tekmovanja v košarki za mladince in članice. Po predvidevanjih je v obeh kategorijah premočno zmagal Polet, ki že dalj časa sistematično goji ta šport. Med mladinci so sodelovala štiri moštva, ki bi jih lahko razdelili v dve-kakovostni skupini: dve ekipi Poleta, ki sta bili za razred boljši ter ekipi R.M.V. ter Brega, ki sta prikazali začetniško igro, čeprav je pri R.M.V. izstopal Klobas, ki je bil skupno z Gantarjem tudi najuspešnejši strellec turnirja. Najzanimivejša je bila tekma za prvo mesto med A in B ekipo Poleta. Moštvi sta bili vseskozi enakovredni in ob koncu je zmaga pripadla Poletu A z majhno razliko 8 točk. To je bila vsekakor tekma, vredna tudi uradnega nastopa mladincev in zelo nas veseli, da sam Polet zmore toliko dobrih mladincev.

Lestvica: 1. Polet A, 2. Polet B, 3. R.M.V. in 4. Breg.

Isto kot za mladince bi lahko povedali o članicah, le da je tu A moštvo Poleta bilo precej močnejše od svojih B vrstnikov. Prvo moštvo Openk je razpolagalo z najboljšimi igralkami, ki nastopajo v uradnih prvenstvenih tekmah, ekipa je bila homogena in v njej smo videli nekaj res enakovrednih igralk kot so: R. Sosičeva, Knezova, Malalanova i.dr.; v B ekipi pa je izstopala le Morana Taučarjeva, ki se je tudi prerinila v sam vrh najuspešnejših strelcev. Ekipa Cankarja je osvojila zadnje mesto ter je igrala nekoliko začetniško košarko, vsekakor pa je razveseljivo dejstvo, da se pri nas začenja razvijati tudi ženska košarka.

Lestvica: 1. Polet A, 2. Polet B in 3. Cankar.

ŠAH

V Dolini se je zaključil tudi šahovski turnir, ki ga je Š.D. Breg organiziralo v okviru XII. S.S.I. Turnir, ki se ga je udeležilo 26 šahistov, je bil zelo zanimiv in kakovosten. Tako smo še enkrat dokazali, da imamo v svojih vrstah lepo število solidnih šahistov. Kaj če bi Breg, ki se s tem edini načrtno ukvarja, zbral vse naše igralce in začel z uradnimi nastopi, kjer bi lahko tudi v državnem merilu marsikaj pokazali? Tudi letos se je bitka za osvojitve prvega mesta odvijala pretežno med Bajcem in Kovačičem. Proti pričakovanju je zmaga pripad-

la Bajcu, čeprav slovi Kovačič za boljšega igralca brzoturnirjev. Dobro sta se izkazala tudi Bitežnik in Jankovič, presenetil pa je Antonič, ki je osvojil točko proti zmagovalcu Bajcu; razočarala sta nekoliko Rudež in Jelinčič, od katerih smo si pričakovali nekoliko več.

Lestvica: 1. Bajc, 2. Kovačič (oba z 8. točkami), 3. Jankovič 6,5 točke, 4. Bitežnik 5,5, sledijo: Antonič, Rudež, Prašelj, Koren, Jelinčič in Hrvatini.

ODBOJKA MLADINKE

V ponedeljek so se zaključila tekmovanja za osvojitve kolajn v mladinski odbojki. Vpisanih je bilo osem ekip, prijavilo pa se jih je le šest. V izločilnem delu je Kras-Sokol A gladko odpravil mlade igralke ekipe Škamperle, medtem ko je Zarja brez borbe premagala Kras - Sokol B, ki se ni javil na igrišču. Naslednjega dne, v nedeljo, se je nadaljeval izločilni del: v Padričah je Cankar premagal Primorca z 2:1 in nato še Polet, ki se tudi ni javil na igrišču. V Trebčah so mlade Kontovelke odpravile Zarjo z gladkim 2:0 in pripravile, vsaj na papirju, malo presenečenje: Kras - Sokol je nato premagal še Kontovel z 2:1. Kontovelke so osvojile set, ko je trener Kraševk dal iz ekipe izkušene igralke Sokola, ki nastopajo v B ligi. Kontovel je torej dokazal, da bi z enakim orožjem lahko mirno kljuboval vsem nasprotnikom. V finalu so se tako v Bazovici srečale ekipe Primorca in Kontovela za tretje mesto ter Cankarja in Krasa-Sokola A za prvo mesto. Primorec je gladko premagal Kontovel in s tem še enkrat dokazal velik napredek, ki ga je naredila ta ekipa. Kras - Sokol A pa je brez vsake težave odpravil ekipo Cankar, ki je lahko računala le na kako posamezno izkušeno igralko.

NOGOMET - II. AMATERSKA LIGA

V nedeljo se je pričelo prvenstvo II. amaterske lige, v kateri nastopajo kar štiri slovenske ekipe (vsaj po imenu!). Za naše predstavnike je bilo prvo kolo izredno uspešno. Breg je z gladkim 3:0 v gosteh premagal CRDA, Zarja je na domačem igrišču premagala Inter SS z 2:1, Vesna je doma remizirala s Stranzanom (1:1), medtem ko je Juventina klonila S. Micheleju, ki je resen kandidat za napredovanje, z rezultatom 1:0.

ketna

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nastop svetoivanskega mladinskega odra

Množični nastop svetoivanske mladine v nedeljo 3. t. m. nas je ponovno razveselil z igro »Krojaček - junaček«. Predvajali so jo kakor pri krstni predstavi v dvorani Marijinega doma. Srčkana igrice in sproščeno podajanje mladih igralcev sta docela zadovoljila občinstvo, ki jih je po vsakem dejanju, a posebno ob koncu igre nagradilo z burnim ploskanjem in jih primoralo prikazati se nešteto-krat na oder, da bi želi zasluženo priznanje.

Lepo in dostojanstveno je podala vlogo kralja Loredana Gec. Zelo ljubki sta bili kot norček Neva Bachi ter v vlogi kraljične Mirjam Kandut. Izvrsten je bil kraljevič Fulvij Dovgan, uglajen dvorni maršal Marko Kandut ter prepričljivo klepetulja v istoimenski vlogi Ani Parovel. Nastopili so še Ferdinand Mikac (krojač), Sergij Parovel in Marjan Kravos (tolovaja), Štefan in Andrej Pegan (ministra), Štefan Bachi (dvorni zdravnik), Luisa Betti in Hadriana Dovgan (dvorne dame), Boris Kobal (markiz Kozjebra), Antek Seražin (krojač), Nadja Barazutti (krojačeva žena) ter Luisa Sandi (zamorček - paž).

Največjo pohvalo zasluži neutrudljivi in požrtvovalni gledališki umetnik Stane Rztresen, kateremu je uspelo pripraviti več kot dvajset mladih ljudi za ta ponovni nastop. S tem nastopom je mladina dokazala ne samo, da zaupa svojemu režiserju, ampak da ga je tudi vzljubila in da misli slediti njegovemu zgledu z vztrajno vnemo, kar, menim, da je največje zadoščenje temu prizadevanju.

Veselimo se tega mladinskega pojava, ki naj bi nam bil porok plodnega nadaljevanja.

E. F.

PRIJETNA MLADINSKA PRIREDITEV

Prejeli smo še eno poročilo o predstavi Svetoivanskega mladinskega odra:

V nedeljo popoldne je bila v Marijinem domu pri Sv. Ivanu prijetna prireditev, ki jo je pripravil Svetoivanski mladinski oder. V režiji Staneta Rztresena so mladi igralci ponovili otroško igrice »Krojaček junaček«, ki so jo že z uspehom predstavili ob koncu lanskega šolskega leta.

Pohvaliti moramo prizadevnost režiserja in vseh nastopajočih. Zelo težko je namreč

ubrano uskladiti sedemnajst igralcev, da zadovoljivo odigrajo vsak svojo vlogo. Najmanjši so svojo umetniško neizkušnost in boječnost temeljito nadomestili s svojo pristrčnostjo in spontanostjo; večji pa so se kar možato odrezali.

Tovrstne mladinske prireditve so zelo potrebne predvsem med šolskim letom, ko lahko privabijo mnogo mladega občinstva. Žal je bila ta nedelja sončna in je zaradi tega marsikateri gledalec manjkal.

M.

◇◇◇

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU Kulturni dom

Otvoritvena predstava sezone 1971-72

BERTOLT BRECHT BOBNI V NOČI drama in komedija

Prevod: BORUT TREKMAN

Zamiselnost in kostumov: MILE KORUN

Režija: MILE KORUN

V petek, 8. oktobra 1971 ob 21. uri *premiera*
(Abonma red A)

v soboto, 9. oktobra 1971 ob 20.30 (Abonma red B)
v nedeljo, 10. oktobra 1971 ob 16. uri (Abonma red C - nedeljski pop.)

v sredo, 13. oktobra 1971 ob 20.30 (Abonma red D mladinski)

v četrtek, 14. oktobra 1971 ob 20.30 (Abonma red E mladinski)

v soboto, 16. oktobra 1971 ob 20.30 (izven abonmaja)
v nedeljo, 17. oktobra 1971 ob 16.30 (Abonma red F - okoliški)

Abonmaji in vstopnice so na razpolago v Kulturnem domu, tel. 734-265 - 734-269, vsak delavnik od 10. do 14. ure ter eno uro pred začetkom predstav; ob nedeljah in praznikih eno uro pred začetkom predstav.

Rezervacije po tel. 734-265.

TISKOVNA KONFERENCA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

Slovensko gledališče v Trstu je priredilo v torek zvečer tiskovno konferenco v Kulturnem domu, na kateri so njegovi predstavniki razložili programsko politiko gledališča v novi sezoni in dali pojasnila v zvezi z začetkom sezone, ki bo jutri, v petek, z uprizoritvijo Brechtove drame »Bobni v noči«.

Podrobnejše poročilo o konferenci bomo prinesli zaradi pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

V oceno smo prejeli:

»Slavjanski rodoljub«, Faksimile vseh šestih števil iz leta 1849. Založništvo tržaškega tiska. Trst. 1971.

Ivan Grbec: »Ljudske pesmi«. Uredil Pavle Merku. Založništvo tržaškega tiska. Trst, 1971. 170 strani.

Dr. Franc Rode: »Smrt Boga - agonija človeka«. Dr. Vekoslav Grmič: »Smrt Boga - smrt človeka«. Izdalo in založilo Naše tromostovje. Ljubljana, avgusta 1971. 38 strani.

»EX TEMPORE« PRI PIŠČANCIH

V nedeljo, 10. oktobra, prireja Krožek absolventov slovenske trgovske akademije v Trstu drugo slikarsko tekmovanje. Novost bo letos v tem, da bodo tekmovalci razdeljeni v dve skupini, in sicer v diletante-samouke in profesionalce. (Profesionalci so tisti, ki obiskujejo šole ali tečaje za risanje in ki so že večkrat razstavili, sami ali pa skupinsko). Za obe skupini bodo na razpolago priznanja za prvo, drugo in tretje mesto. Na tem ex tempore lahko tekmujejo vsi slikarji iz dežele. Dovoljen je vsak slog in vsaka slikarska tehnika, vključno črnbelo risanje.

Vsak slikar, ki se bo udeležil tekmovanja, bo moral predložiti v žigovanje svoja platna ali osnove. Žigovanje bo pri Piščancih, in sicer na stičišču ulic delle Robinie - Sottomonte. Vsak slikar lahko predloži v žigovanje največ štiri platna. Žigovanje se prične ob 8. uri zjutraj ter se konča ob 10.30. Vsa dela, brez podpisov ter brez okvira in brez stekla, morajo biti izročena žiriji med 13. in 15. uro istega dne. Žirija bo takoj ob 15. uri začela ocenjevanje ter nagradila najboljša dela. Mera platen oziroma osnov ni določena.

Žirijo bodo sestavljali: Romeo Daneo, Luciano Trojanis, Eva Ronay, Bruno Ponte, Milko Bambič ter Aljoša Žerjal.

Slikarsko tekmovanje bo ob vsakem vremenu.

PREDAVANJE V NEMŠKEM KULTURNEM INSTITUTU

V ponedeljek, 11. oktobra ob 19. uri bo v Nemškem kulturnem institutu, via del Coroneo 15, predaval prof. Iring Fetscher o temi: Rosa Luxemburg (socializem in demokracija).

Prof. Fetscher se je rodil leta 1922 in je danes eden najboljših poznavalcev marksistične misli v Zvezni republiki Nemčiji. Studiral je v Tübingenu in Parizu, od leta 1959 predava na univerzi v Frankfurtu, leta 1957 pa je postal urednik revije »Marxismusstudien«. Nekatera njegova dela so prevedena v italijanščino.

Predavanje nemškega profesorja bo v italijanskem jeziku.

—o—

Izšla je 8.-9. številka revije »Mladika« z izčrpnim poročilom o letošnjih študijskih dneh v Dragi.

Odmevi na Drago 1971

je naslov razprave na prvem večeru društva slovenskih izobražencev v Trstu, ki bo v ponedeljek, 11. oktobra v ulici Donizetti 3 ob 20. uri. Po navedbi časopisnih in revijalnih kritik o letošnji Dragi, je na vrsti še kritični referat udeležena študijskih dni. Za tem pa je diskusija.

Namen večera je pregledati uspeh in neuspeh študijskih dni in se po tem ravnati v bodoče. S tem prvim večerom v letošnji sezoni namerava Društvo začeti štirinajstdnevne sestanke slovenskih izobražencev. Na naslednjih srečanjih bo najprej posvečena razprava poglobitvi vprašanj, ki so bila letos v predavanjih v Dragi, nato pa bodo različni predavatelji iz zamejstva in iz Slovenije obravnavali druga pereča vprašanja našega časa.

Društvo vabi slovenske izobražence v Trstu na te večere. V ponedeljek je prvo tako srečanje ob 20. uri.

◇◇◇

POBUDA RADIA TRST A 30. oktobra zapade rok za predložitev mladinskih radijskih iger

Radijska postaja Trst A namerava v prihodnji sezoni obogatiti sporede za najmlajše z nizom izvir-

nih 15-20 minutnih radijskih igrice, pravljic in zgodb. Napisali naj bi jih nalašč za to priložnost slovenski avtorji, ki stalno živijo v Italiji.

Dela, ki morajo biti napisana v dramski obliki ter morajo navajati tudi zvočno in glasbeno opremo, je treba predložiti do 30. oktobra t.l. v treh tipkanih izvodih na naslov: RAI - Radiotelevisione Italiana, Sede di Trieste, Slovenski programski odsek, TRST, ulica Fabio Severo 7.

Za dela, ki bi se odlikovala po izvirnosti in umetniški vrednosti, je predvidenih do 10 nagrad po 100.000 lir, od katerih je polovica pridržanih avtorjem rojenim po 1. januarju 1941. Radijska postaja želi namreč s to pobudo pritegniti k sodelovanju posebno pripadnike mlajšega rodu. V omenjenem znesku je zapopaden tudi avtorski honorar za prvo izvedbo.

Dela, ki bi po oceni programskega vodstva radijske postaje Trst A ne prišla v poštev za nagrado, a bi kljub temu bila primerna za oddajo, bo postaja odkupila z avtorskim honorarjem za eno izvedbo.

Vsak avtor prejme lahko največ po eno nagrado.

Vsi, ki se želijo odzvati temu povabilu, dobijo natančnejše podatke na slovenskem programskem odseku tržaškega sedeža RAI v ulici Fabio Severo 7.

Sodobno kmetijstvo

III.

Vprašanje uporabe pesticidov in insekticidov v kmetijstvu ni pereče samo zaradi onesnaženja in zastrupljanja zraka in vode, ampak tudi zaradi zastrupljanja ljudi. Najbolj pogoste so zastrupitve otrok, ki nič hudega sluteč pridejo v stik s strupenimi snovi. Vendar so pogosti tudi primeri zastrupitve odraslih in samih kmetovalcev. Nova zakonodaja in z njim povezana dolžnost uporabnikov kemičnih sredstev, da opravijo posebne tečaje, bo prav gotovo izboljšala položaj, ne bo pa mogla preprečiti vseh zastrupitev s protizajedavskimi sredstvi. V Združenih državah Amerike na primer, kjer so hoteli DDT zamenjati z drugimi pripravki, ki se dajo hitreje razkrojiti, je prišlo do mnogih smrtnih zastrupitev s parathionom, posebno zato ker tam ni v veljavi zakonodaja, ki bi uvajala strožje predpise za uporabo pesticidov in insekticidov. Sam poznani kmetovalci, ki so zaradi uporabe parathiona, ki je 300-krat bolj strupen kot DDT, le za las ušli smrti. Upati je, da bodo tečaji in izpiti, ki so jih kmetovalci prisiljeni obiskovati oziroma opraviti, pomagali vsaj toliko, da si bodo uporabniki, če ne drugega, prebrali navodila za uporabo takšnih sredstev.

Boj proti škodljivcem traja tisočletja

O škodljivosti zaščitnih sredstev so začeli govoriti in pisati komaj zadnjih deset let, največ prav od leta 1970, ki je bilo proglašeno za leto varstva narave in okolja. Prej je pozornost veljala le preprečevanju rastlinskih bolezni in zatiranju škodljivcev, skratka le zaščitni in večanju proizvodnje. Seveda ne smemo pozabiti na zasluge protizajedavskih sredstev v borbi proti lakoti, pa tudi ne gre pozabiti na zasluge insekticidov pri zatiranju prenašalcev nevarnih bolezni, kakor malarije, rumene mrzlice idr. Boj človeka s škodljivimi žuželkami traja že tisočletja in ni pojav samo naše civilizacije ali določenega družbenega in ekonomskega reda. Jedro problema je v tem, da si je človek ne glede na barvo kože in politično prepričanje prizadeval zaščititi svoje delo pred raznimi izgubami in to bo počel tudi v bodoče. Toda poleg sončnih strani kemičnega zatiranja škodljivcev in bolezni se pojavlja žal tudi njegova senčna stran. Zaščitna sredstva so največkrat zelo strupena. Do neke mere nam pove, koliko je kak pesticid strupen, število LD 50 v mg/kg, kar pomeni letalno ali smrtno dozo sredstva za 50 odst. poskusnih živali (podgane) v mg aktivne snovi na kg žive te. Čim manjše je to število, tem bolj je sredstvo strupeno. Najbolj strupena sredstva imajo LD 50 nekaj mg, vsekakor pa pod 100 mg. Za oceno sredstva je predvsem pomembno vedeti, kako dolgo obdrži sredstvo svojo strupenost in kako dolgo ostanejo njegovi strupeni zaostanki na škropljenih rastlinah. Od uporabe sredstev pa do spravljavanja in uživanja pridelkov mora preteči čas, ki je potreben, da se strupeno sredstvo z rastlin izgubi. To dobo imenujemo nevarna ali karentna doba. Uporabniki sredstev imajo veliko odgovornost pred potrošniki rastlin, da ne spravijo pridelkov in jih ne postavljajo na trg. preden ne izteče nevarna doba.

Onesnaženje okolja in kmetijstvo

V vseh naprednih deželah sanitarne službe pridelovalce tudi nadzirajo. S predpisi je določeno, koliko smejo vsebovati posamezne vrste sadežev pa tudi živalski proizvodi (mleko, sir) strupenih zaostankov, ki se pojavijo na tržišču.

Strupeni zaostanki

Nekatera sredstva se, čeprav v začetku močno strupena, razmeroma hitro razkrojijo in ne puščajo dolgo časa za seboj strupenih zaostankov. Druga sredstva pa so lahko v začetku razmeroma malo strupena, se pa težko razkrojijo in ostanejo na rastlinah, na pridelkih ali v zemlji dolgo nespremenjena in puščajo strupene zaostanke za daljša, tudi večletna obdobja. Ta lastnost pesticidov povzroča zelo škodljive posledice v naravi, ker se strupeni zaostanki kopičijo povsod, v zemlji, vodi, v rastlinju in živalstvu ter uničujejo ravnovesje v naravi in zastrupljajo človeka in živali. Marsikje se je ravnovesje našega planeta hudo zamajalo. Če bomo še naprej v tropskih in subtropskih predelih uničevali komarje, prinašalce malarije, s kemičnimi sredstvi tako množično, bomo tvegali izginitje rakcev katerim so bili komarji potrebna hrana. Kjer ni bilo več rakcev, je padlo število tropskih kuščarjev, ki se hranijo z rakci. Kuščarji-gekoji pa so tam hrana mačkam. Ker se z zmanjšanjem števila gekojev zmanjša avtomatično število mačk, prihaja do strahotnega razmnoževanja podgan in posebnih uši, ki raznašajo kugo. So pa še druge stranske posledice uporabe DDT, ki jih na tem mestu ne moremo posebej omenjati. DDT - ki je sicer velik dobrotnik človeštva - je izredno obstojen, mnogo bolj kot drugi klorirani ogljikovi vodiki, aldrin in lindan. Obstojnost je nadalje odvisna tudi od zemlje, od toplote in količine uporabljenega sredstva.

Zaradi strupenih zaostankov izgubljajo svojo veljavo klorirani ogljikovodiki, med katere spadajo razen prej omenjenih tudi HCH, dieldrin, endrin, toksafen, endosulfan (tiodan), klordan in heptaklor. Zdravstvene oblasti v nekaterih državah so v zadnjem času sploh prepovedale njihovo uporabo, druge — tako Italija — pa so predpisale za nje razne omejitve.

Pri tem ni toliko pomembno prepovedati takšne priprave — tega ne storijo povsod in istočasno — kolikor uvesti in izvajati pravilnik o največjih dovoljenih količinah pesticidov v živilih. Razen v izjemnih primerih te količine niso bile v Evropi tako velike, da bi nas morala boleti glava. Vendar je treba nemudoma in povsod uvesti tak pravilnik. Omejitve bi v tem primeru ne veljale samo pri rastlinskih pridelkih, ampak tudi pri mleku, mlečnih izdelkih in mesu. Tudi živinorejci se morajo bolj zanimati za ta vprašanja, posebno tisti iz nižinskih področij, kjer prevladujejo poljščine, zelenjave, sadne in tudi krmne rastline. Področja s pašo so tej nevarnosti manj izpostavljena.

Namesto kloriranih ogljikovodikov velja uporabljati druge insekticide, proti krompirjevcu so na voljo karbaril (sevin), klorfenvinfos (birlan), fosfamidon (dimekron) idr., proti hišnemu mrčesu pa diklorvos (nogos, nuvan, DDVP).

Biološko zatiranje ostaja za zdaj le pobožna želja

Biološko zatiranje škodljivcev ostaja za zdaj le pobožna želja, kajti za najhujše škodljivce biološkega sredstva sploh ne poznamo. Bolje je v pričakovanju napredka na tem področju, ki je prepočasen, posvečati večjo pozornost iskanju sredstev, ki so zelo selektivna in predvsem nestrupena za toplokrvneže.

Zaradi strupenosti se poraba kemičnih sredstev ne bo smela povečati, da ne bi z njimi ogrožali človeškega življenja in življenja živali, dokler se ne bi posrečilo najti dovolj izbirnih ali selektivnih in malo nevarnih kemičnih sredstev. Treba bo tudi bolj skrbeti za zadevno izobraževanje ne samo kmetovalcev, temveč na splošno vseh ljudi in to že v šolah.

Kmetovalci bi se morali strogo držati navodil. Izpopolniti bi bilo treba strojno opremo. Razmere nas bodo verjetno prisilile, da bomo ne samo dajali več sredstev za znanstveno dejavnost, ki se ukvarja z iskanjem in preučevanjem kemičnih sredstev, ampak tudi, da bomo poleg zelo uspešnega in lahkega kemičnega zatiranja posegli še po drugih načinih zatiranja, kot so npr. iskanje in vzgoja bolj odpornih sort rastlin proti glavnim boleznim in škodljivcem, zdravju neškodljive fizikalne metode in tudi prej omenjeni biološki načini zatiranja škodljivcev.

Vladimir Vremec

♦♦♦

OBISKI V PEKINGU

(Nadaljevanje s 3. strani)

vila njegova politična smer iskanja stikov z Zahodom.

Koliko stvarnega je v tej smeri, ima nalogu ugotoviti Kissinger, ki bo s skupino svojih sodelavcev dokončno pripravil obisk predsednika Nixona. Pripraviti pa ga bo moral tako, da bodo kar najmanj prizadeti sovjetski interesi v Aziji in na Daljnem Vzhodu.

Maotsetung, ali kdor koli je za njim, pa skuša kljub ameriškim, za obe plati ugodnim stališčem voditi tudi samostojno mednarodno politiko v lastni smeri, in sicer v Afriki, kjer si prizadeva dobiti trdno oporo.

Pred kratkim je bil v Pekingu slovesno sprejet abesinski cesar Haile Selassie, ki velja za najbolj razgledanega afriškega državnega voditelja. Kitajska in Abesinija bosta utrdili svoje odnose, ki so na gospodarskem področju precej razviti.

Zahodni svet pa vidi v abesinsko-kitajskih razgovorih tudi bodoče zblizanje rumenih in črnih ljudstev in porast njihove zavesti.

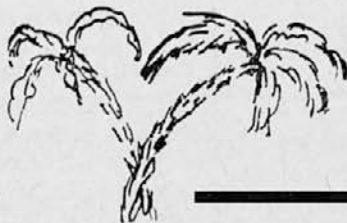
KAKO BO POTEKALO LJUDSKO ŠTETJE

Priprave za bližnje ljudsko štetje so tudi v Gorici v polnem teku.

Občina je najela trinpetdeset popisovalcev, ki imajo višjo srednješolsko izobrazbo in po možnosti tudi znanje še enega jezika. Njih delo bo precej težavno; zato bodo opravili prihodnji mesec poseben tečaj.

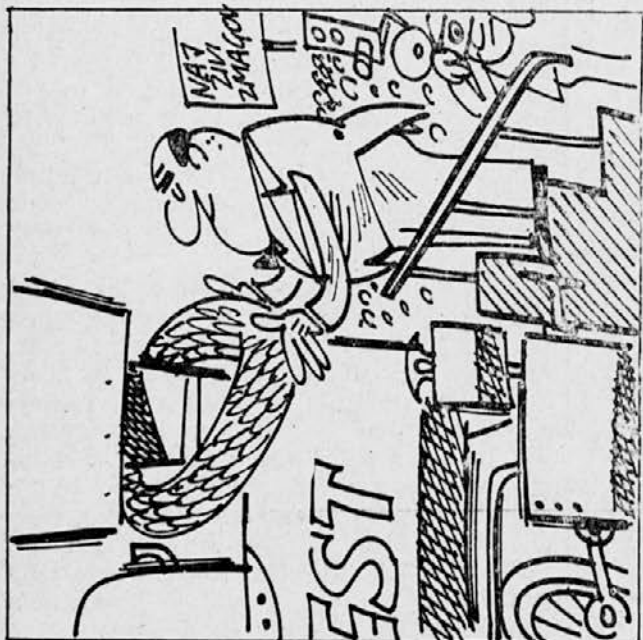
Od 4. do 23. oktobra bodo razdeljevali vprašalne pole, vsak petsto družinam. Pomagali bodo pri sestavi odgovorov in kontrolirali točnost navedb. Vseh vprašanj je okrog trideset.

KUPIM stare koledarje Družbe sv. Mohorja iz časa pred prvo svetovno vojno ali po njej, v katerih so še po imenih navedeni vsi naročniki družbe. Potrebujem jih v študijske namene. Ponudbe na upravo N. l. pod »Koledarji«.

S POLNO PARO 10 na morje

Piše B. T. riše M. B.

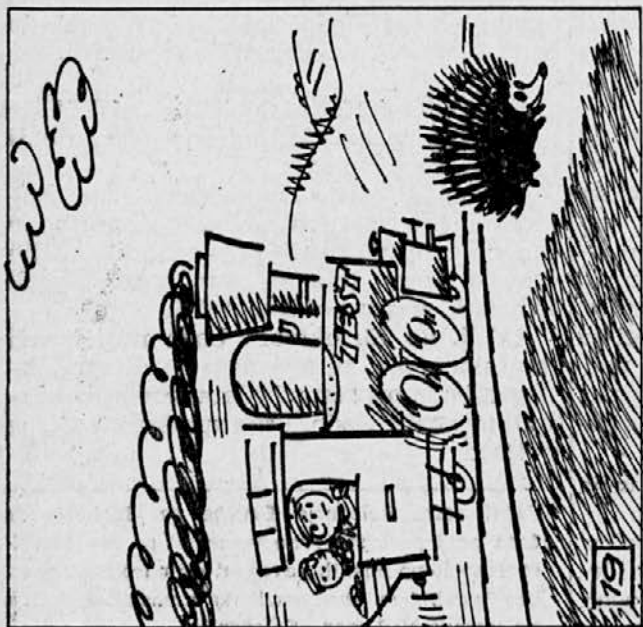
Približal se je sam župan z ogromnim pozlačnim lovorovim vencem. Ozrl se je h komisiji in vprašal: »Ali naj sploh še čakamo na ostale?« — »Nima smisla!« so odvrnili v en glas močje. »Zmaga je na dlani!«

Pristavili so stopničke pred lokomotivo in župan je ogromni lovorov venec obesil na dimnik.

Lokomotiva se je počasi ustavila pod oral nebo. Kratek transparent, na katerem je blestel napis CILJ.

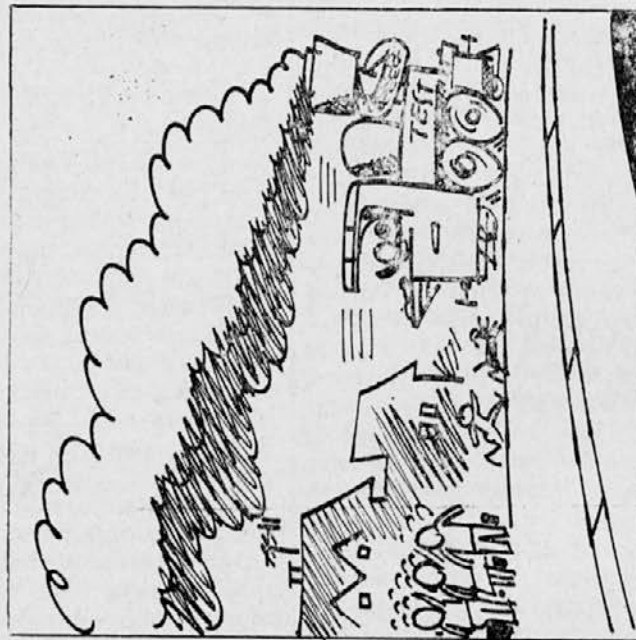
Vse ostalo se je zgodilo hitro: fantom se je zdelo, da sanjata. Pristopili so močje iz komisije in čestitali.

Splasišla sta pet kokoši in dve raci. Prepodila sta ježa s ceste. Po desetih minutah jadrne vožnje ju je pozdravila ob cesti gruča pionirjev z zastavicami.

Zavozila sta v mesto. Na trgu pred občino. Godba je udarila slavnostno koračnico.

Množica je vzvalovala. Radosten 'hura' je razpala.

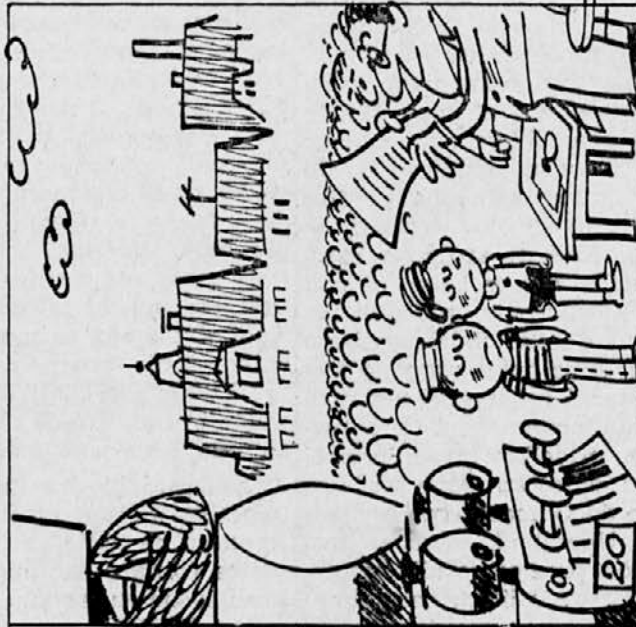
Navdušenja ni bilo ne konca ne kraja. Blaž in Tomaž pa sta delila avtograme, spravljata v žep nagrado pol milijona starih dinarjev in se prijazno poslovila od mesta.

Fanta pa nista opazila, da se je iz množice neopazno odtrgala postava v sivo-modri uniformi in na modro-belem mopedu...

Ljudje so zaploskali. Poraba goriva, je nadaljeval predsednik. Tri lo-pate premoča, sveženi dračja in naročje češarkovi! Ljudje so zaploskali še bolj navdušeno.

Ko je objavil tretji podatek, je množica zavri-skala od navdušenja: Do »generalne« je vozilo prevozilo 1,733.129 kilometrov!

Bliskali so se fotoaparati reporterjev. Minilo je nekaj napetih trenutkov. Fanta sta stala pred strogo komisijo. Predsednik komisije je nekaj beležil na list papirja. Nato je z roko pomiril množico. »Razglasitev rezultatov!« je zagrmel v zvočnik.

Zmagovalca: Blaž in Tomaž. Čas 1 ura, 23 minut, 5 sekund in dve desetinki.